

Verslag werkbezoek Tanzania maart 2026

In maart 2026 zijn Jolande Amorison en Leo Bakker als bestuursleden van de MARA werkgroep van dgWereldwerk weer op bezoek geweest in Tanzania en hebben daar de voortgang van de door Wereldwerk ondersteunde projecten bekeken en besproken. Deze projecten zijn gesitueerd op drie plaatsen in het Mara district, nl. Shirati, Mugumu en Musoma.

Als eerste gingen we dit jaar naar Shirati van 5 – 11 maart. Het was weer een soort van thuiskomen. We worden in Shirati altijd heel warm ontvangen in het Community Centre van de KMT Diocese in Shirati. De secretaris stond ons op te wachten en na installatie in het Centre gingen we nog even bij dr. Bwire Chirangi op bezoek.

Het was meteen al duidelijk dat de bisschop van de Diocese in Shirati er niet meer was, Amos Muhagachi was met pensioen. En er is nog geen vervanger benoemd. De pastor van de gemeente in Shirati past op de winkel. Het is te hopen dat de vergadering van bisschoppen in juni een nieuwe bisschop benoemt, want het is echt van belang dat er een krachtige leiding in de Diocese zit om alle ontwikkelingen te initiëren en te sturen. Anders gebeurt er gewoon heel weinig.

Op vrijdag 6 maart begonnen we meteen aan onze projectbezoeken, als eerste stond een grootste manifestatie met de opening van de nieuwe Dental Unit in het ziekenhuis op het programma. Eerst was er een uitgebreide morning prayer, werd er afscheid genomen van twee Nederlandse artsen die na jaren trouwe dienst weer op huis aan gingen. Daarna met de hele staf van het ziekenhuis en vele belangstellenden naar de Dental Unit. De afgelopen drie jaar hebben we met elkaar gebouwd aan deze unit, een mooi gebouw met een hele professionele inrichting en nu is dat eindelijk klaar. Vele donoren uit Nederland hebben via dgWereldwerk hieraan bijgedragen zoals de DG Aalsmeer, Dowilvo, Stuwkracht 10, de stichting Ontwikkelingssamenwerking Aalsmeer en dgWereldwerk zelf natuurlijk. Ons viel de eer te beurt om de unit onder grote belangstelling te openen en daarmee kon nu eindelijk het werk in de unit van start gaan. Een moment waarop lang is gewacht en wat voor velen een enorme verbetering van de gezondheidszorg in de regio zal betekenen.

Zaterdag 7 maart zijn we naar Tarime gegaan op uitnodiging van de ex-bisschop Amos om zijn nieuwe project in Tarime, het Tanzania Peace Building Initiative te komen bekijken. We werden hartelijk ontvangen door de ex-bisschop en zijn vrouw Esther en een twintigtal meisjes die intussen door het echtpaar zijn opgevangen.

Het zijn allen drop outs van school en zij krijgen in het huis van Amos en Esther les in allerlei zaken, waaronder computerkunde, weerbaarheid en wat engels. Zo willen zij voor deze kansarme meisjes een thuis bieden en dat project willen ze graag uitbreiden en daar zoeken ze hulp bij. Discussiepunt is wel dat dit een particulier project is waarbij alle controle ontbreekt. Er is ook nog geen sprake van een governing board zodat het discutabel is of je hier geld naar moet overmaken. Dit zullen we in de Mara werkgroep verder moeten bespreken.

Zondag naar de kerk, een mooie lange dienst waarin we weer heel hartelijk welkom geheten werden en ook wat mochten vertellen over ons bezoek. Altijd weer een spektakel, ook al duurt het 3 uur.

Op maandag stond het bezoek aan het ziekenhuis gepland. De geplande vergadering begon 2 uur te laat helaas, maar we vermaakten ons in de tussentijd met vele gesprekken met buitenlandse artsen die in het ziekenhuis werken. Uit Nederland vooral, maar ook uit Zwitserland en de USA. Een bonte verzameling zeer betrokken gepassioneerde werkers die veel goed werk voor het ziekenhuis doen. We kregen weer een uitgebreide rondleiding door het ziekenhuis, alle mogelijke plannen werden uitgelegd en daarna hadden we een gesprek met het ziekenhuis management over die plannen en de prioriteiten. We hebben een lange lijst meegekregen en zullen in de Mara werkgroep bespreken waar we ondersteuning zouden kunnen bieden.

In de middag brachten we een bezoek aan de KMT Diocese en hadden we een bijeenkomst met de verschillende ambtsdragers daar. De interim bisschop (de pastor dus), de secretaris, de planning officer en een board member. We bespraken de ontwikkelingen in de Diocese, het vertrek van de bisschop en de projecten die op de rol staan. We hebben de administratie van de ondersteuning van kwetsbare kinderen (ongeveer 200 zijn dat er) doorgelopen, dat zag er allemaal heel verzorgd uit. Het project voor 2025 dat was aangevraagd voor verdere renovatie van het community centre is gefinancierd vanuit de kerstcollecte van de ADS en als zodanig is het geld pas onlangs overgemaakt. En er moest dus nog met het project van de verdere renovatie begonnen worden. Wel hadden ze al

weer diverse nieuwe plannen klaarliggen, maar onze insteek is om nu de bestaande projecten goed af te ronden en dan maar eens te kijken of de bezoekers aantallen voor het community centre ook echt gaan toenemen zoals elke keer bij een project aanvraag wordt gesteld.

Foto's

De volgende dag zijn we op bezoek geweest bij de Kisare Vocational Open School (VOS). Ook daar een hartelijke ontvangst door de headmaster, enkele docenten en enkele leden van de board, het bestuur zeg maar.

Er zijn het afgelopen jaar enkele mooie projecten gerealiseerd. Allereerst was de productieunit voor de afdeling secretariael operationeel en die had in het afgelopen schooljaar zelfs inkomsten weten te genereren met de aangekochte spullen zoals laptop, scanner en printer, camera (voor pasfoto's). Een succes dus. En de afdeling textiele werkvormen had vele truien gebreid en schooluniformen gemaakt met de nieuwe machines en materialen die aangeschaft waren vanuit dgWereldwerk fondsen. Ook dit zag er goed uit.

Tevens was er eind vorig jaar een solar project gerealiseerd, zodat een deel van de school nu van een goede stroomvoorziening kan genieten, een grote aanwinst.

Een andere aanvraag vanuit 2025 was het opknappen van de lesauto van de rijkschool die de school ook verzorgt. Daar is een bedrag van Dowilvo voor ontvangen maar het is even de vraag of dit echt gaat werken. De auto is wel heel erg in discutabele staat. We wachten even een goed plan vanuit de school af voor we over gaan tot financiering.

Maar er was ook een heel zorgelijke ontwikkeling, het aantal studenten is ernstig teruggelopen en komt intussen in de gevaarlijke zone. Nog maar 32 studenten telden we en daarmee kan je geen goed geoutilleerde en bemenste school runnen. Een hele vervelende situatie die we langdurig besproken hebben. Allerlei voorstellen zijn gedaan om deze trend te keren en de board stelde zich garant voor actie hierop. We willen nu eerst graag stijgende studenten aantallen zien voor verdere financiering van de school weer verantwoord is.

In de middag hebben we de lepra unit van het ziekenhuis bezocht, altijd weer een speciale gebeurtenis. Er zijn nog maar 6 patiënten over van de 10 die er afgelopen jaren zaten. De bewoners worden erg oud en beginnen nu weg te vallen. Maar het was wel weer hartverwarmend feest van herkenning en begroeting.

Op woensdag 11 maart hebben we nog een kort overleg gehad met de mensen van de KMT Diocese om alles netjes af te ronden. Tot slot nog in het ziekenhuis iedereen gedag zeggen en daarna in de auto met Abdallah, onze superchauffeur die ons overal naar toe brengt en begeleidt, op naar Mugumu voor het tweede deel van ons bezoek.

Normaal is de weg daarheen al niet heel goed maar door alle regens van de afgelopen tijd nu vrij dramatisch. Nogal door elkaar geschud kwamen we aan bij het huis van Musutu Chirangi. Wij verbleven in een deel van het huis wat speciaal voor gasten was opgeknapt, heel prettig. Musutu en Ediga, de medical director van het NDDH ziekenhuis wachtten ons op en na een verfrissing en uiteraard van alles te eten hebben we ons geïnstalleerd.

De volgende ochtend zijn we eerst een rondje door het ziekenhuis gegaan om alle veranderingen en verbeteringen te bekijken die afgelopen jaar gerealiseerd zijn met een grote donatie van een familiefonds. En dat waren er veel! De hele kinderafdeling was opgeknapt, geschilderd met vrolijke afbeeldingen op de muren. Het sanitair was vernieuwd en ook waren overal nieuwe ramen geplaatst met horren. Het zag er prachtig uit! Voor de uitbreiding van het laboratorium was apparatuur aangeschaft waardoor er nu meer onderzoeken gedaan kunnen worden. Tevens was het hele ziekenhuis van binnen en buiten geschilderd. En ook een nieuwe tandartsenstoel waardoor er nu professionele tandheelkundige zorg geleverd wordt. Voor dit jaar is wederom een aanvraag gehonoreerd en zal de verloskunde- en kraamafdeling worden aangepakt.

Jammer is dat het gehele dak van het ziekenhuis met asbest is gemaakt. Dat zou eigenlijk vervangen moeten worden maar dat is vooralsnog een te kostbare operatie om in één keer te doen.

Ook zijn we even langs het Kisare College of Health Sciences gelopen om vast e.e.a. te bekijken, de besprekingen zouden later in de week volgen. Er is een hele degelijke verbrandingsoven gerealiseerd op het terrein zodat al het sanitaire afval op een hygiënische manier verwerkt kan worden. Deze is gefinancierd uit het reguliere budget.

Vorig jaar was de fundering gelegd voor een nieuw laboratorium/klaslokaal, een vereiste van de overheid om accreditatie te krijgen voor de opleiding. Inmiddels was er een paar meter bijgekomen maar zo we hoorden, was het geld nu op.... Punt van aandacht voor de vergadering dus.

Op vrijdag 13 maart stond een bezoek aan de Bishop van de Serengeti Diocese op het programma.

De KMT kantoren zijn ook vlakbij het ziekenhuis dus alles is goed te lopen. Bisschop Emmanuel ontving ons hartelijk en ook een pastor en de secretaris Daniel Akumu waren aanwezig. Met Daniel mailen we over en weer over de voortgang van de projecten.

Vorig jaar bespraken we de problemen van een lekkend dak bij de office en dat is hersteld. Ook zijn er nieuwe toiletten gemaakt.

Het kinderdagverblijf dat 2 jaar geleden gestart is draait heel goed. Ook doordat een aantal schooltjes in de buurt gesloten is omdat ze niet aan de overheidscriteria voldeden. Het dagverblijf van de KMT heeft nog uitstel gekregen mits er dit jaar een keuken wordt gebouwd....dat is de nieuwe aanvraag. Tot op heden wordt buiten gekookt voor de kinderen maar dat mag dus niet meer. Er waren drie leerkrachten en ongeveer 60 kinderen.

Bij terugkomst in de office stonden allerlei lekkernijen en koffie en thee klaar en was de vrouw van de bisschop ook gekomen. Wij kregen weer een set kleren gemaakt van mooie batiks

Zondag zijn we naar de kerk in Mugumu geweest. Dat was een bijzondere ervaring. De nieuwe kerk is in gebruik genomen ook al is die nog lang niet klaar. Maar de muren staan en het dak zit er op. Dus konden ze over. Ramen en deuren moeten nog komen, de elektra en alle afwerking ook. maar dat komt t.z.t. als er weer geld is. De kerk is enorm groot en duidelijk op de groei gemaakt, heel apart. Maar wel mooi hoor dat ze zich zo op de toekomst richten.

Maandag, officieel bezoek aan het ziekenhuis, het NDDH en vergadering met director, board members, de medical director Ediga Saulo en nog een aantal andere hoofden van dienst. Een keurig verslag van wat er afgelopen jaar gerealiseerd is en plannen voor het komende jaar. Het was fantastisch dat er vorig jaar een groot bedrag via dgWereldwerk beschikbaar is gekomen om het ziekenhuis deels te renoveren. Dit was ook met grote inzet en enthousiasme gedaan, het hele ziekenhuis was van binnen en van buiten geschilderd en zag er een stuk beter uit. Ook was de kinderafdeling helemaal gerenoveerd en van mooie tekening voorzien, iedereen is daar heel blij mee. Tot slot is er ook heel wat nieuwe apparatuur aangeschaft waardoor het ziekenhuis meer mogelijkheden heeft gekregen om patienten te helpen. Ook voor dit jaar is er weer een groot bedrag beschikbaar gekomen en daarmee gaan ze de hele verloskunde afdeling renoveren, wat ook hard nodig is. Tijdens ons bezoek kwam een grote vrachtwagen met spullen aan waarmee de renovatie verder kan worden gedaan. We zijn heel benieuwd naar het resultaat dat over twee maanden klaar moet zijn.

Na deze bespreking volgde de ronde door het ziekenhuis waarbij we de veranderingen konden bekijken. Ook de fysiotherapie unit had een metamorfose ondergaan, er waren veel nieuwe attributen bijgekomen, eigenlijk was de ruimte nu te klein. Er zijn plannen om te verhuizen naar een grotere ruimte. Het was goed te zien dat fysio Leonard patiënten aan het behandelen was. We begrepen dat er ook een 2de therapeut was aangenomen om ook de out-patiënten te kunnen behandelen.

De nieuwe tandartsstoel hebben we de volgende ochtend bekeken want er was op dat moment even geen tandarts. De volgende week zou een nieuwe tandarts beginnen.

Dinsdag, bezoek aan het Kisare Health College. Er is inmiddels een nieuwe principal aangesteld, deze mijnheer was eerst nursing officer hier en wist dus alles af van de school. Met wederom de hoofden van dienst en boardmembers van de school en het ziekenhuis werd het verslag doorgenomen. Een degelijke verbrandingsoven was gerealiseerd volgens de voorschriften van de overheid, waardoor de uiteindelijke kosten hoger uitkwamen. Dat heeft het college zelf opgelost.

Wat betreft het solarproject fase 2, dit is betaald uit het duurzaamheidsfonds van Wereldwerk.

Dan het vervolg van het laboratorium/klaslokaal waarvan de bouw vorig jaar gestart is. Inmiddels is het gebouw gevorderd tot het dak, met ondersteuning van de st. Dowilvo, DG Aalsmeer en Ontwikkelingssamenwerking Aalsmeer, samen € 12.000.00

Het Kisare college beraad zich nu op verdere plannen om het resterende bedrag te vinden, zoals afgesproken was.

Op naar Musoma. Wederom hadden we op woensdag een reisdag, nu naar Musoma, de laatste halte op de reis.

We kwamen eind van de middag aan en mochten weer in het vroegere huis van Els de Quant dat nu van dr. Bwire Chirangi is verblijven.

Op donderdag bezochten we Betsaida, een van de eerste projecten van dgWereldwerk in het Mara district. James Chirangi, de neef van Bwire, ontving ons daar als medical officer in charge. Hij schetste de ontwikkelingen in het health centre. Het loopt goed, veel bezoekers en de nieuwbouw gaat steeds beter werken. Mooi om te zien, vooral heel veel moeders en kinderen.

Ook het CVRM project loopt goed, er zijn regelmatig diverse activiteiten en ze pakken het lokaal goed op.

Het solar systeem werkt prima, ze zijn er heel blij mee. Als nieuw project bespraken we een digitaal patiënten registratie systeem, dat heeft nog wel wat voeten in de aarde. Daar moeten we goed naar kijken hoe dat vorm kan krijgen. Ook is er divers onderhoud nodig, daar zullen we met de Vrienden van Betsaida overleg over hebben.

In de zomer komt Nadine, een verpleegkundige uit Nederland voor 2 jaar naar Betsaida toe met name om het werk in de wijk invulling te gaan geven. Heel mooi dat zij dat gaat doen. Waar mogelijk zal dgWereldwerk haar steunen. Ze kan in ieder geval in het gastenverblijf intrekken dat vorig jaar opgeknapt is.

De laatste dag van ons werkbezoek zijn we naar het hoofdkwartier van de KMT in Tanzania geweest. Daar hadden we een gesprek met de hoofdbisschop van de kerk, bisschop Nelson Kisare. Een zeer toegewijde en capabele man die de kerk probeert vooruit te helpen in moeilijke tijden. Heel mooi was dat we net die dag hoorden dat de Mennonite World Conference in 2028 in Arusha, Tanzania wordt gehouden en met bisschop Kisare bespraken we alle uitdagingen die dat met zich mee brengt. Ook liepen we alle projecten die we in samenwerking met de KMT in diverse plaatsen doen door, hij wil graag weten wat er allemaal speelt en welke steun er ontvangen wordt. Hij was onder de indruk van het vele werk dat dgWereldwerk voor de KMT in Tanzania doet.

Na het overleg met bisschop Kisare was er nog een laatste overleg met de mensen van de doopsgezinde gemeente Nyabange. Daar speelt het zogenaamde Soap Project al enkele jaren en we waren zeer benieuwd naar de vorderingen. En die waren er. Het gebouwtje dat beschikbaar was gesteld door de KMT was nu redelijk opgeknapt en de soap machine stond er in. Heel mooi om te zien. En de plannen zijn om deze zomer in juni de zeepmakerij te openen. Aansluiting van de machine is geen probleem. Maar wat wel een probleem is is de aanschaf van de eerste set aan materialen om de zeep te maken. Er is een planning voor €4000,- gemaakt voor een eerste lading. Onze insteek is dat dit door het project zelf moet worden opgebracht, het is tenslotte deels een commercieel project. Dat is vanaf het begin af aan de insteek geweest. We hebben lang gesproken over de financieringsmogelijkheden.

Gelukkig wilde bisschop Kisare hierbij wel helpen. Hij heeft vroeger bij een bank gewerkt en weet hoe dat gaat. We hopen dat deze laatste stap ook genomen kan en gaat worden en dat het project in juni eindelijk van start kan. We houden de vinger aan de pols.

Daarmee zijn we aan het eind van het werkbezoek gekomen en kijken we terug op mooie, warme ontmoetingen, projecten die het goed doen en enkele die het minder goed doen. Maar in zijn algemeenheid is het prima verlopen en zijn alle gelden van 2025 op een goede en verantwoorde manier besteed. Van elke uitgegeven euro is in ieder geval een bonnetje te tonen, er blijft dus nergens wat hangen.

Een grote domper op de vreugde was het verhaal over de ongeregelde heden na de presidentsverkiezingen eind oktober 2025. De uitslag was duidelijk gefraudeerd (95% voor de zittende president) en vele jongeren zijn de straat opgegaan. Maar de president vond het nodig om het leger in te zetten en er is toen een onbekend aantal mensen doodgeschoten. Schattingen lopen uiteen van 3000 tot 20.000. Ongelooflijk, bizar en afschuwelijk. Het is duidelijk dat dit als een grauwe sluier over het land en de mensen hangt, ze snappen niet dat dit mogelijk is in een vredelievend land als Tanzania. Men heeft het intussen aangekaart bij het Internationaal Strafhof in Den Haag en men wacht gelaten de uitslag van het onderzoek af. Maar dat kan nog wel heel lang duren.

Intussen worden er diverse initiatieven genomen om de vrede te bewaren of te herstellen. De KMT heeft in december een grote workshop gehouden met alle kerkelijk leiders over de situatie en hoe de mensen hierin te benaderen en te ondersteunen. We kregen een mooi verslag van de workshop die medegefinancierd is door dgWereldwerk en DGS.

We kunnen spreken van een zinvolle reis. We willen iedereen die hieraan bijgedragen heeft van harte bedanken. De relaties met de doopsgezinden in het Mara district zijn heel goed. We hopen dat die op de Wereldconferentie ook nog veel breder aangehaald kunnen worden.

April 2026, Jolande Amorison en Leo Bakker.